

ΦΩΝΗΤΙΚΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΦΘΟΓΓΟΙ

Το ελληνικό αλφάβητο (γράμματα)

Α	α	Η	η	Ν	ν	Τ	τ
Β	β	Θ	θ	Ξ	ξ	Υ	υ
Γ	γ	Ι	ι	Ο	ο	Φ	φ
Δ	δ	Κ	κ	Π	π	Χ	χ
Ε	ε	Λ	λ	Ρ	ρ	Ψ	ψ
Ζ	ζ	Μ	μ	Σ	σ, ς	Ω	ω

Φωνήεντα: (7): α, ε, η, ι, ο, υ, ω

Σύμφωνα: (17): β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ, ψ

Φθόγγοι

Φωνήεντα: (5): [α], [ε], [ι], [ο], [ου]

Σύμφωνα: (24): [β], [γ], [γ'], [δ], [ζ], [θ], [κ], [κ'], [λ], [μ], [ν], [π], [ρ], [σ], [τ], [φ], [χ], [χ'], [μπ], [ντ], [γκ], [γκ'], [τσ], [τζ]

Πίνακας των συμφώνων

Κατά τα μέρη που σχηματίζονται	Κατά τη διάρκεια					
	Στιγμιαία		Εξακολουθητικά			
	Άηχα	Ηχηρά	Άηχα	Ηχηρά	Ρινικά	Υγρά
Χειλικά	π	μπ	φ	β	μ	
Οδοντικά	τ	ντ	θ	δ		
Διπλοδοντικά (συριστικά)	τσ	τζ	σ	ζ		
Λαρυγγικά	κ	γκ	χ	γ		
Γλωσσικά					ν	λ ρ

Δίφθογγοι

αϊ, αη, οη, οϊ

Καταχρηστικοί δίφθογγοι [ένα [i] (η, υ, ει, οι) πριν από ένα άλλο φωνήεν ή δίφθογο].

ια, ιε, ιο, ιου, υα, εια, ειε, οιοι, ιω

Δίψηφα φωνήεντα

ου, αι, ει, οι, υι

Συνδυασμοί

αυ, ευ

Διπλά σύμφωνα

ξ, ψ

Δίψηφα σύμφωνα

τσ, τζ, μπ, ντ, γκ, γγ

ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑ ΦΘΟΓΓΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

σύμφωνο: [μ], [ν], [λ], [σ]

φωνήεν : [α]

μα, μαμά, μάνα, νάμα, ανανάς, Άννα, λαλά, άλλα, αλλά, λάμα, μάλαμα, σαν, σας, σάλα

φωνήεν : [ο]

μόνο, μονός, νόμος, νομός, νονός, όλος, νονά, νάνος, άνω, ώμος, ωμός, μόλος, σόλα

φωνήεν : [ε]

ένα, ένας, μένω, νέμα, σέλα, μελό, έλα, λέω, λένε, λέμε, ναι, αίμα, λαιμός, μαία, αίμος, λαιμά

φωνήεν : [ι]

μία, νάνι, μαλλί, λίμα, ινώ, σάλι, μιλώ, μη, μήλο, μνήμα, νήμα, μήνας, νηνεμία, μύλος, λύνω, μένει, είμαι, εμείς, λέει, λείος, λειαίνω, ωμοί, λείοι, υιός

φωνήεν : [ου] (δίψηφο)

μου, νους, νουνού, νουνά, ώμου, αλλού, ούλο

σύμφωνο: [β]

βάνα, βάμμα, βάλε, ανάβω, βέβηλος, λαβή, βόλεμα, βλάβη, βίβλος

σύμφωνο: [γ]

γάλα, γαλανός, λαγός, εγώ, μάγος, γωνία, γούνα
[γ'] (ουρανικό) γ + [ε] ή [ι]
γελώ, γελοίος, γεννώ, γένια, γη, γίνομαι

σύμφωνο: [δ]

δαδί, Δαβίδ, δάνειο, δειλι, δηλαδή, δύο, δυναμώνω, δέμα, δόγμα, δόλος, Δούναβης, δούλος, δουλώνω

σύμφωνο: [ζ]

ζάλη, ζαλίζω, ζήλος, ζιζάνιο, ζουλώ, ζουμί, ζύγι, ζυγός, ζυγώνω, ζωή, ζώνη, ζώο, ζωολόγος

σύμφωνο: [θ]

θάλαμος, θαλαμηγός, θαμώνας, θεά, Θεανώ, θέλημα, μάθημα, μαθαίνω, θλίβω, θολώνω, θύμα, Θωμάς, Άθως

σύμφωνο: [κ]

Καβάλα, κάβος, κάδος, καζάνι, κάθε, καλάθι, κανείς, κλαίω, κόκαλο, κώνειο

[κ'] (ουρανικό) κ + [ε] ή [ι]

κελαηδώ, κενός, και, κιμωλία, Κική, κοινός

σύμφωνο: [π]

παπί, παλάμη, παγώνι, παιδί, πεζός, πηγάδι, πηγή, πήδημα, πίνακας, πλέω, πλήθος, πόδι, πουλί, πουθενά

σύμφωνο: [ρ]

ραβδί, ραδίκι, ρεβίθι, ρεζίλι, ρεκόρ, ριπή, ρόδο, ρόκα, Ρώμη

σύμφωνο: [τ]

ταβάνι, τάβλα, ταμίας, τέλειος, τενόρος, τηλεβόας, τιμή, πλούτη, τμήμα, τόσος, τούρτα, τραγωδία

σύμφωνο : [φ]

φάβα, φαγάνα, φαγώσιμο, φαινόμενο, φήμη, φτάνω, φθορά, φίλη, φλόγα, φόβος, φουσκώνω, φυλάγω

σύμφωνο : [χ]

Χαβάνη, χαλάζι, χαλί, χολή, χουζούρι, χούφτα, χρήμα, χρόνος, χόμα, χώρος

[χ'] (ουρανικό) χ + [ε] ή [ι]
χέλι, χέρι, μαχαίρι, τύχη, όχι, τρέχει

σύμφωνο : [μπ] (δίψηφο)

μπακάλης, μπαλένα, μπάλωμα, μπίρα, μπήγω, μπόγος, μπουκέτο, μπουμπουνίζω, μπάρμπας, μπριζόλα

Το **μπ** προφέρεται [mb] στις λέξεις:
αμπέλι, λάμπια, κουμπί, θαμπός, κολυμπώ, κ.ά.
Επίσης το **μπ** προφέρεται [μ] + [π] στις λέξεις:
κομπανία, κομπρέσα, σύμπτωμα, κ.ά.

σύμφωνο : [ντ] (δίψηφο)

ντάμα, νταντά, ντέρτι, ντέφι, ντιβάνι, ντομάτα, ντουζίνα, ντουλάπι, ντύνω, άντε, μπουντρούμι

Το **ντ** προφέρεται [nd] στις λέξεις:
πέντε, ποντίκι, πάντα, σύντομος, αντί, κ.ά.
Επίσης το **ντ** προφέρεται [ν] + [τ] στις λέξεις:
κόντρα, μέντα, αντίκα, νταντέλα, κ.ά.

σύμφωνο : [γκ] (δίψηφο)

γκάζι, γκαζόζα, γκαρσόν, γκολφ, γκρεμίζω

[γκ'] (ουρανικό) γκ, γγ + [ε] ή [ι]
γκέμι, Γκαίτε, γκι, γκίνια, κ.ά.

Το **γκ**, **γγ** προφέρεται [ng] ή [ng'] στις λέξεις:
αγκαλιά, αγκάθι, εγκαίνια, αγγελία, δίφθογος, αγγείο, κ.ά.

Επίσης το **γκ** προφέρεται [ν] + [κ] στις λέξεις:
ιγκόνιτο, ελεγκτής, Φραγκφούρτη, άτεγκτος, κ.ά.

Το **γκ** προφέρεται [νγ] σε λόγιες λέξεις:
π.χ. συγγραφέας

σύμφωνο : [τσ] (δίψηφο)

τσάι, τσακάλι, τσιμπίδι, τσίρος, τσουρέκι, τσουγκρίζω, κάτσε, έτσι

σύμφωνο : [τζ] (δίψηφο)

τζάκι, τζάμι, τζαμί, τζερεμές, τζίρος, τζιτζίκι,μπογιατζής, νεράντζι

Σημείωση: Εκτός από το γγ, συμπλέγματα όμοιων συμφώνων προφέρονται σαν ένα, π.χ. θάλασσα.

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ αυ, ευ

αυ [αβ]	ευ [εβ]	αυ [αφ]	ευ [εφ]
παύω	μαζεύω	αυθμερόν	ευθεία
αύριο	ζεύγος	Ναύπακτος	εύκολος
διαύγεια	εύγε	ναυπηγείο	εύπορος
αυλάκι	ευδιάθετος	ναύτης	Δευτέρα
αυγή	ευλογία	αυτί	ευχή
θαύμα	εύνοια	αυστηρός	γεύση
	Εύβοια		εύφορος

Προφέρονται [αβ], [εβ] όταν ακολουθεί φωνήεν ή: β, γ, δ, ζ, λ, μ, ν, ρ (ηχηρά). Προφέρονται [αφ], [εφ] όταν ακολουθεί: κ, π, τ, χ, φ, θ, σ, ξ, ψ (άηχα).

ΔΙΦΘΟΓΓΟΙ

αι	αη	οη	οι
νεράιδα	αηδόνι	βόηθα	κορόιδο
χαϊδεύω			
μαϊμού			

ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΟΙ ΔΙΦΘΟΓΓΟΙ

ια, ιε, ιο, ιου, υα, εια, ειε, οιοι, ιω

α) Το [ι] προφέρεται [γ'] (ουρανικό) όταν προηγείται ηχηρό: μπ, β, δ, ζ, ρ.

β) Το [ι] προφέρεται [χ'] (ουρανικό) όταν προηγείται άηχο: π, τ, φ, θ, σ.

γ) Το [i] προφέρεται συνήθως [v] όταν προηγείται [μ].

δ) Το [i] κάνει ουρανικό το προηγούμενο ν, λ, κ, γ, χ, γκ.

α) κάμπια	β) πιάνω	γ) μια	δ) νιάτα
καράβια	ποιοι	μοιάζω	πανιά
άδειες	μάτια		γελιά
νάζια	καρφιού		κιόλας
στεριά	ραφιών		γυαλί
	θειάφι		χιόνι
	σιάζω		αστροφεγγιά
	βαθιά		
	να πιω		

Παράβαλε: άδειες – άδειες

ΔΙΠΛΑ ΣΥΜΦΩΝΑ

Ξ = [κσ]

ξανά

έξι

ξεκινώ

ξηλώνω

ξόανο

ξύλινος

έξω

αλλά

εκστρατεία

Ψ = [πσ]

ψάθα

φεγάδι

ψηλά

ψόγος

ψυχαγωγία

αψίδα

ψωμί

τσιπς

ΠΡΟΦΟΡΑ ΤΩΝ ΦΘΟΓΓΩΝ σ, ζ, γ

Το σ μπροστά από τα ηχηρά σύμφωνα προφέρεται [ζ].

σμήνος	σβήνω	αλλά
σμάλτο	ασβέστης	σνίτσελ
σμέρνα	τρίσβαθο	σνομπ
σμίγω	τέχνασμα	ισλάμ
σγουρός	Ισραήλ	Γιουγκοσλαβία
δυσνόητος	πρόσληψη	

Επίσης το τελικό ζ προφέρεται [ζ] μπροστά από όλα τα ηχηρά σύμφωνα.

πες μου	τις μέρες	τις λίμνες
τους βλέπω	τις μπογιές	τις νύχτες
τις δασκάλες	στους γάμους	τους ρόλους
στους δρόμους	τους γκριζούς	τις ντύνω

Το γ μπροστά από το χ προφέρεται [v].

συγχωρώ	Αγχίαλος	σύγχρονος
συγχαρητήρια	εγχώριος	

ΤΟ ΤΕΛΙΚΟ ν

τον	}	α, ε, η, ι, ο, υ, ω
την		
έναν	} +	ου, αι, ει, οι, υι
δεν		
μην	}	κ, π, τ, μπ, ντ, γκ, τσ, τζ, ξ, ψ (στιγμιαία σύμφωνα)
την		

τον αέρα
την ημέρα
έναν κήπο
δεν μπορώ
μην τσακόνεσαι
την υιοθέτησε

τον → το	}	β, γ, δ, φ, χ, θ, λ, μ, ν, ρ, σ, ζ (εξακολουθητικά σύμφωνα)
την → τη		
έναν → ένα		
δεν → δε		
μην → μη		
την → τη		

το γέρο
τη βέργα
ένα φίλο
δε θελω
μη μιλάς
τη βλέπω

σαν τον (αντων.)	}	+	α, ε, η, ι, ο, υ, ω	σαν όνειρο
			κ, π, τ, μπ, ντ, γκ,	τον ορίζω
			τσ, τζ, ξ, β, γ, δ,	σαν πέτρα
			φ, χ, θ, λ, μ, ν, ρ,	τον περιορίζω
			σ, ζ	τον φέρνω σαν θάλασσα

Το τελικό **v** με το ακόλουθο άηχο **π, τ, κ** προφέρονται αντίστοιχα [mb], [nd], [ng] (ηχηρά).

δεν πρόκειται	δεν τα βγάζω πέρα	τον κήπο
δεν παίρνω	τον Τάκη	δεν κάνει
τον πατέρα		τον καιρό μας

Το τελικό **v** με το ακόλουθο άηχο **ψ, τσ, ξ** προφέρονται αντίστοιχα [mbz], [ndz], [ngz] (ηχηρά).

τον ψάχνω	μην τσακώνεσαι	τον ξένο
τον ψηλό	δεν τσαλακώνει	τον ξέρω
δεν ψωνίζω	τον τσάκωσα	στην ξέρα

ΤΟΝΙΣΜΟΣ

Στα νέα ελληνικά (από το 1982) υπάρχει μόνο ένα τονικό σημάδι, η οξεία (π.χ. γράφω).

Τονικό σημάδι παίρνει κάθε λέξη που έχει δύο ή περισσότερες συλλαβές (π.χ. από, καλημέρα).

Οι μονοσύλλαβες λέξεις δεν παίρνουν τονικό σημάδι (π.χ. ναι, μη) εκτός από τις ερωτηματικές **πού, πώς** και το διαζευκτικό **ή**.

Σημείωση: Λεπτομέρειες για το τονικό σύστημα θα βρείτε στα μαθήματα: 1ο, 5ο, 6ο, 12ο, 17ο και 26ο.

ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Έξω από την τάξη

- A – Καλημέρα. Είμαι η Μαρία.
 B – Γεια σου. Εγώ είμαι ο Γιάννης.
 A – Από πού είσαι;
 B – Είμαι από την Ιταλία. Εσύ;
 A – Εγώ είμαι από τη Γαλλία. Τι κάνεις εδώ;
 B – Μαθαίνω ελληνικά.
 A – Κι εγώ. Τι ώρα αρχίζει το μάθημα;
 B – Σε λίγο. Η δασκάλα δεν είναι ακόμη εδώ.
 A – Πού είναι;
 B – Δεν ξέρω.
 A – Αυτή είναι η τάξη μας;
 B – Ναι, αυτή είναι.
 A – Να ένας φίλος μου. Είναι και αυτός σπουδαστής.
 Να και η δασκάλα μας.
 B – Πάμε λοιπόν μέσα τώρα, το μάθημα αρχίζει.

σπουδαστής	}	με τόνο	δεν	}	χωρίς τόνο
αυτός			ναι		
Ιταλία			μην		
μαθαίνω			σε		
μάθημα			την		
δάσκαλος		τι			